

ANKARA ÜNİVERSİTESİ DTCF PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ'NÜN "PSİKOLOJİ EĞİTİMİ"NE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin
Ankara Üniversitesi Psikoloji Bölümü

I. Ulusal Psikoloji Kurultayı'nın sonuç bildirgesinde yeralan psikoloji eğitimi maddeleri bir-kez daha gözden geçirerek başlamak istiyorum.

• Psikoloji Lisans eğitimi AB standartları ve Avrupa Diploması çerçevesinde yeniden gözden geçirilmeli, eğitimin süresi ve içeriğinde gerekli düzenlemeler saptanıp, bu değişiklikleri gerçekleştirmek üzere bir proje ile YÖK'e başvurulmalıdır. Bunun için tüm psikoloji bölümleri birlikte çalışmalıdır.

• Psikoloji lisans-üstü eğitim programlarında minimum standartlar saptanıp, açılacak programlarda bunlara uyulmalıdır. Klinik Psikoloji / Sağlık Psikolojisi ayırımı ve Psikometri uzmanlık alanları YÖK'e kabul ettirilmelidir.

• Mesleki Eğitim Kursları geliştirilmeli; öğretim üyelerinin kurslarda görev alabilmelerini kolaylaştırmak amacıyla, onların bu emeklerinin akademik yükseltmelerde dikkate alınmasını sağlamak için YÖK'e başvurulmalıdır.

• Psikologluk mesleği için bağımsız bir Meslek Yasası çıkartılmalıdır.

• Yasa çıkıncaya kadar Etik ve Akreditasyon kurulları kurulmalı ve işletilmelidir.

Türkiye'de Psikoloji Lisans Eğitiminin İçinde Bulunduğu Durum

(Er, 2001; Gülgöz, 1998; Şahin ve ark., 2001; TPD İstanbul Şubesi, 2001; Değirmencioğlu,

2001; Sümer, 2001; Şahin ve ark. 1997; Yasak 1995)

• 10 Devlet, 4 (?) Özel üniversitede 14 Psikoloji Bölümü

Ortaklıklar: Psikolojinin temel alt alanlarından ve diğer sosyal bilimlerden dersler *wFarklılıklar:* Taban puanları, öğrenci sayısı, psikoloji doktoralı öğretim elemanı sayısı, derslerin sayısı ve çeşitliliği, İngilizce hazırlık eğitimi, laboratuvar, kütüphane vb. olanaklar

• Talebe (toplum, öğrenciler, kurumlar, vb.) yönelik arzın nicelik ve nitelik açısından yetersizliği / uyumsuzluğu; görgül araştırma sonuçlarının dikkate alınmaması

• Programların kuram ağırlıklı olup uygulanmanın azlığı / yokluğu.

• Minimum standartların saptanmamış olması nedeniyle, psikoloji bölümlerinden çok farklı nitelikleri / birikimleri olan kişilerin aynı "psikolog" unvanıyla çalışma hayatına başlaması

• Psikoloji eğitiminin öneminin henüz üniversite rektörlükleri ve YÖK bağlamında yeterince kavranmamış olması; üniversite ya da bölüm açmada politik motivasyonların öncelikli olması

• Psikoloji eğitiminin ortaklaşa tanımlanan bir amacının olmaması

• Psikoloji eğitiminin ortaklaşa tanımlanan minimum standartlarının olmaması

• Türkiye'nin gereksinimleri ve koşulları göz önünde bulundurularak benimsenen ortak bir model olmaması (ABD ?, AB ?, Türkiye?)

• I. Ulusal Psikoloji Kurultayı'ndan bu yana 4 yıl geçmesine karşın bugün burada yeniden psikoloji eğitiminin minimum standartlarını konuşmaya çalışıyor olmamız

Dünyada Psikoloji Lisans Eğitimi

ABD (Bilim İnsanı-Uygulamacı)

İlk 2 yıl, “arayışlar” dönemi; son 2 yıl psikoloji dersleri

Ünvan için yüksek lisans zorunluluğu

Bağımsız çalışma için çoğu eyalette doktora derecesi

Minimum standartlar

(Undergraduate Psychology Major Learning Goals and Outcomes: A Report, APA Task Force on Undergraduate Competencies, 2000)

- Psikolojinin temel kavramları, kuramsal yaklaşımları, araştırma bulguları ve tarihsel eğilimleri ile tanışmak (*öğrenme, algılama, bireysel farklılıklar, psikometri, kişilik, sosyal süreçler, davranışın biyolojik/fizyolojik temelleri, zihinsel süreçler, duyumsama, algılama, motivasyon, duygular, gelişim, psikoloji tarihi, analiz yöntemleri; kalıtım/çevre, türler arası benzerlikler/farklılıklar, özgür irade/determinizm, sübjektiflik/objektiflik, zihin/beden etkileşimi*)

- Temel araştırma yöntemleri, desenleri, veri analizi ve yorumlamasını tanımak

- Eleştirici, yaratıcı, bilimsel düşünme becerileri kazanmak

- Psikoloji ilkelerinin kişisel, sosyal ve kurumsal konulara nasıl uygulanacağını görmek

- Psikolojinin değerlerini (kanıtları tartmak, belirsizliğe katlanmak, etik davranmak, vb.) yaşayabilmek

- Çeşitli amaçlar için bilgisayar teknolojisini kullanabilmek

- İletişim becerilerini edinebilmek

- Sosyokültürel ve uluslararası farkındalık kazanmak

- Kendini tanıyabilmek ve geliştirebilmek

- Kariyerlerini (psikoloji bilgi, beceri ve değerlerini meslek uygulaması içine alma) planlama ve geliştirme

Avrupa (Bilim İnsanı-Uygulamacı)

Temel ve uygulamalı eğitimin birleştirildiği 5 yıllık eğitim

(2+3, 3+2 modelleri)

Uygulamalı staj eğitimi

Yeterlilik / Bitirme sınavı

Bağımsız çalışma için 1 yıllık süpervizyonlu uygulama

Amaç

Bireylerin, grupların, kurumların/kuruluşların ve toplumların gelişimi, iyilik durumu ve etkililiğini sağlayabilmek amacıyla, psikolojik ilkelerin, bilgilerin, modellerin ve yöntemlerin etik kurallara ve bilimsel yöntemlere uygun biçimde uygulanabilmesi ve geliştirilebilmesi için gerekli donanımı sağlamak

Minimum Standartlar

(EuroPsy Project Group: European Diploma in Psychology, Final Version, March 2005)

5 Yıl; 300 ECTS ; 2 Aşama + süpervizyon (60 ECTS; 1 yıl)

1. Aşama: 3-4 yıl (Psikolojinin tüm uzmanlık alanlarıyla, temel kuramları ve teknikleriyle, araştırma yöntemleriyle tanışma)

2. Aşama: 2-1 yıl (Psikolojinin bir uygulama alanında, o alanın kuramsal bilgilerini ve becerilerini edinerek, uygulamacı olarak çalışmaya ya da doktora programlarına hazırlanma + 6 ay (30 ECTS) staj + Araştırmaya dayalı bir tez)

3. Aşama: 1 yıl (Süpervizyon altında yapılan uygulamalarla, bağımsız olarak çalışmaya hazırlanma)

Yeterlilik Beklenen Roller

Birincil Yeterlilikler

Hedefi saptama

Ölçme

Geliştirme

Müdahale

Değerlendirme

İletebilme

Güçlendirici Yeterlilikler

Mesleki stratejiler

Sürekli gelişim

Mesleki ilişkiler

Sunuş becerileri

Kaynak yönetimi

Yönetim becerileri

Kalite yönetimi

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Psikoloji Bölümü'nde, AB ve ABD Modelleri ile Türkiye koşulları, Türkiye'de Psikoloji eğitimi üzerine yapılan özgün araştırmaların so-

nuçları ve Fakültenin şimdiki olanakları dikkate alınarak geliştirilen bir program uygulanmaya başlamıştır.

DTCF Psikoloji Bölümü'nün II. Ulusal Psikoloji Kurultayı'ndan Beklediği Kararlar

• Psikoloji Lisans Eğitimi için minimum standartların belirlenmesi amacıyla çalışacak bir komisyonun, Kurultay sırasında oluşturulması ve ilk toplantı tarihinin belirlenmesi

• Mezunların haklarını korumak için acilen Dernek ve Üniversiteler arası işbirliğinin başlatılması amacıyla bir komisyonun Kurultay sırasında oluşturulması ve ilk toplantı tarihinin belirlenmesi.

• Yasa Çalışmaları için bir komisyonun Kurultay sırasında oluşturulması ve ilk toplantı tarihinin belirlenmesi

• Uygulamalı/Klinik Psikoloji sorununun acilen çözümü için bir komisyonun Kurultay sırasında oluşturulması ve ilk toplantı tarihinin belirlenmesi

• Türkçe kaynak oluşturulması yönünde çalışmaların başlatılması için bir komisyonun Kurultay sırasında oluşturulması ve ilk toplantı tarihinin belirlenmesi